

Vyhlásenie
podľa čl. 24 ods. 3 Legislatívnych pravidiel vlády Slovenskej republiky

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony sa predkladá s rozporom s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky.

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky žiada zaručiť zjednodušený a zrýchlený spôsob konania o udelenie národných víz a udelenia prechodného pobytu pre profesionálnych športovcov, napríklad vybavovanie žiadostí obratom, resp. do 3 dní, ex offio spojenie konania o udelenie národných víz s konaním o udelenie prechodného pobytu či zastupovanie cudzinca športovou organizáciou.

Stanovisko: Športovci už v súčasnosti patria do kategórie cudzincov, ktorí majú najkratšiu lehotu na rozhodovanie o žiadostiach o pobyt (max. 30 dní), pričom zákon o pobyte cudzincov navyše umožňuje vykonávať športovú činnosť 90 dní od vstupu na územie SR aj bez udeleného pobytu. Pripomienka nezohľadňuje tieto skutočnosti, personálne a organizačné kapacity cudzineckej polície a predovšetkým potrebu dostatočného času na vykonanie bezpečnostných previerok žiadateľov o pobyt spravodajskými službami.

Rozpor sa nepodarilo odstrániť ani na úrovni ministrov.

Z ostatných pripomienkujúcich subjektov nedošlo k dohode s týmito subjektmi:

Kancelária verejného ochrancu práv navrhuje vypustiť oprávnenie policajta vykonať prehliadku telefónneho prístroja pri predvedení cudzinca alebo pri administratívnom vyhostení s cieľom zistiť spôsob a obsah komunikácie s prevádzacom a zaviesť garanciu možnosti zotrvať na území Slovenskej republiky po uplynutí „prechodného“ obdobia jedného roka aj tým osobám, ktoré nebudú schopné preukázať naplnenie niektorého z účelov prechodného pobytu v prípade, ak bude vojnový konflikt na Ukrajine naďalej pretrvávajúť.

Stanovisko: Ministerstvo vnútra v návrhu zákona len rozširuje informácie, ktoré bude možné získať z komunikačného zariadenia alebo elektronického nosiča, pričom zachováva dobrovoľnosť zo strany cudzinca s týmto úkonom, jeho písomný súhlas s ním a jeho vykonávanie v prítomnosti cudzinca. Čo sa týka požadovanej garancie, predpokladá sa, že dočasné útočisko bude ukončené až po skončení vojnového konfliktu, pričom prechodné obdobie jedného roka vychádza z odporúčaní Rady.

Asociácia priemyselných zväzov a dopravy a Republiková únia zamestnávateľov žiadajú zachovať 30 dňovú lehotu na rozhodnutie o žiadosti o udelenie národného víza.

Stanovisko: Lehotu na rozhodnutie o národnom víze nie je možné pri súčasných materiálnych, personálnych a systémových kapacitách ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí a ministerstva vnútra zachovať. Návrh zákona upravuje jednotlivé procesné štádiá a lehoty pri udeľovaní víz tak, aby maximálna možná lehota nebola zásadne dlhšia ako v súčasnosti.

Republiková únia zamestnávateľov žiada o znovuzavedenie preukazovania ubytovania na území SR štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ako aj znemožnenie takýmto osobám, aby svojvoľne menili zamestnávateľa alebo ukončil pracovný pomer.

Stanovisko: Povinnosť pre vodičov mať zabezpečené ubytovanie bola zrušená práve na základe požiadavky zamestnávateľov, nakoľko vodiči sa v mieste bydliska v SR prakticky nezdržiavajú a znovuzavedenie tejto povinnosti by bolo iba formálne, bez praktického účinku. Znovuzavedenie tejto povinnosti by znamenalo administratívnu záťaž pre cudzincov, zamestnávateľov aj pre policajné útvary.

V zákone o službách zamestnanosti sa navrhuje doplniť nová podmienka na vydanie súhlasného potvrdenia o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta pre štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý pracuje na základe udeleného národného víza v záujme SR a môže podať žiadosť o udelenie prechodného pobytu na účel zamestnania iba k tomu istému zamestnávateľovi, ako je uvedený v národnom víze, čím by sa mala eliminovať nežiaduca fluktuácia.

Republiková únia zamestnávateľov ďalej žiada, aby štátny príslušník tretej krajiny pri hlásení začiatku obdobia nezamestnanosti alebo pri zmene zamestnávateľa bol povinný doložiť doklady potvrdzujúce zabezpečenie ubytovania a doklad preukazujúci finančné zabezpečenie na obdobie nezamestnanosti a v mesačných intervaloch aj doklad potvrdzujúci hľadanie zamestnania.

Stanovisko: Tieto požiadavky sú nad rámec smernice (EÚ) 2024/1233 o jednotnom postupe vybavovania žiadostí o jednotné povolenie na pobyt a zamestnanie na území členského štátu príslušníkov tretích krajín a o spoločnom súbore práv pracovníkov z tretích krajín s oprávneným pobytom v členskom štáte.

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení žiada, aby za štátneho príslušníka tretej krajiny vo veci žiadosti o udelenie prechodného pobytu konala agentúra dočasného zamestnávania.

Stanovisko: Navrhované zmeny by znamenali vylúčenie osobného podania žiadosti, teda nedostatočného stotožnenia štátnym orgánom a umožnili by hromadné podávanie žiadostí, čo je nežiaduce primárne z bezpečnostného hľadiska, ako aj z dôvodu eliminácie možného migračného rizika.

Medzinárodná organizácia pre migráciu žiada, aby sa negatívne rozhodnutie pri národnom víze žiadateľovi doručilo v prípade nemožnosti jeho osobného prevzatia písomne alebo elektronicky a súčasne sa rozhodnutie vyvesilo po dobu 15 dní na úradnej tabuli toho orgánu, ktorý rozhodnutie vydal.

Stanovisko: Písomné aj elektronické doručovanie je v rámci komunikácie medzi zastupiteľským úradom a štátnym príslušníkom tretej krajiny v praxi veľmi problematické. Systém doručovania verejnou vyhláškou je upravený priamo v správnom poriadku, z ktorého sa táto prax preberá.

Medzinárodná organizácia pre migráciu ďalej žiada vypustiť podmienku vykonania jazykovej skúšky pre získanie dlhodobého pobytu, ak od skončenia štúdia v slovenskom jazyku uplynulo viac ako päť rokov, dopracovať návrh zákona tak, aby počítal s možnosťou získať prechodný pobyt aj odídencom, ktorí nebudú vedieť preukázať žiaden z účelov

prechodného pobytu (zraniteľné osoby) a aby úrad práce zasielal vydané potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta aj štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorého sa žiadosť o jeho vydanie týka.

Stanovisko: Požiadavka na ovládanie slovenského jazyka je minimálnou podmienkou na získanie najvyššej formy pobytu (dlhodobého = trvalého), pričom skúška sa vyžaduje na najnižšej úrovni, teda na úrovni bežnej komunikácie v každodennom živote.

Čo sa týka skončenia dočasného útočiska, ministerstvo vnútra nebude zavádzať osobitný účel prechodného pobytu, pričom záujmom je, aby po skončení prechodného obdobia sa všetky pobyty riešili v štandardnom režime zákona o pobyte cudzincov.

Potvrdenie o možnosti obsadenia sa zasiela zamestnávateľovi a je na ňom, aby zvolil vhodnú formu informovania štátneho príslušníka tretej krajiny o vydaní súhlasného potvrdenia. Proces je takto nastavený z dôvodu vylúčenia falšovania vydaných potvrdení. Štátny príslušník tretej krajiny potvrdenie k žiadosti o udelenie prechodného pobytu neprikladá. Úrad práce ani nemá informácie potrebné na doručovanie potvrdenia.

Liga za ľudské práva žiada upraviť podmienku na zlúčenie rodiny pre maloleté deti tak, aby sa vyžadoval súhlas oboch rodičov bez ohľadu na to, či bolo dieťa niektorému z nich zverené do osobnej starostlivosti a žiada ustanoviť, že maloletú osobu nie je možné zaistiť.

Stanovisko: Ministerstvo vnútra sa zaoberalo týmto návrhom a zvažovalo všetky situácie, ktoré by v praxi mohli nastať. Došlo však k záveru, že navrhovaná zmena by mohla viesť k ešte väčším problémom najmä pri zisťovaní a preukazovaní potrebných skutočností. Súčasné znenie funguje v praxi už niekoľko rokov bez väčších problémov a máme za to, že do veľkej miery eliminuje aj riziko únosov detí, prípadne obchodovanie s nimi.

K zaistiťovaniu maloletých osôb ministerstvo vnútra uvádza, že maloleté osoby bez sprievodu sa nikdy nezaisťujú. Čo sa týka zaistiťovania rodín s maloletými deťmi, podmienky ich zaistenia boli prevzaté zo smernice (EÚ) 2008/115/ES, pričom pri rozhodovaní o zaistení rodín s maloletými deťmi sa primárne posudzujú možnosti uloženia alternatívy zaistenia a k zaisteniu sa pristupuje až v krajnom prípade.

Liga za ľudské práva ďalej žiada, aby štátny príslušník tretej krajiny, ktorý má udelený prechodný pobyt na účel podnikania, mal 20 dní na uhradenie nedoplatkov a pohľadávok voči daňovému úradu, colnému úradu, sociálnej poisťovni a zdravotnej poisťovni.

Stanovisko: Stanovenie lehoty na uhradenie nedoplatkov nie je účelné. Nedoplatky ako dôvody na zrušenie prechodného pobytu nebude preverovať policajný útvar, ale konať bude na základe podnetu príslušného orgánu, ak nebude možné tieto pohľadávky vymôcť.

Slovenská akademická informačná agentúra žiada zachovať 30 dňovú lehotu na rozhodnutie o žiadosti o udelenie prechodného pobytu na účel štúdia.

Stanovisko: Vzhľadom na 100 % ročný nárast študentov je pre policajné útvary problematické ukončovať konania v zákonnej lehote. Predĺženie lehoty na rozhodnutie o žiadosti neovplyvní ich štúdium, nakoľko štátni príslušníci tretích krajín môžu študovať 90 dní aj bez udeleného pobytu.